

9. Статус авторизованого економічного оператора допомагає спростити митні перевірки. Як його отримати. URL: <https://forbes.ua/money/status-avtorizovannogo-ekonomicheskogo-operatora-pomogaet-uprostit-tamozhennuyu-rutinu-kak-ego-poluchit-15042021-1389>

10. Реєстр фінансових гарантів (NCTS) станом на 05.09.2022 року. URL: <https://customs.gov.ua/web/content/6988?unique=d281bd4530ff9d7200d5ef5871a599afc7364667&download=true>

Криворука Ольга Степанівна,

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Гофман О. Р.*

ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Конституцією України, гарантується право кожного на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. В подальшому це право деталізується в законах шляхом встановлення процедур реєстрації, отримання дозволів, регламентацією порядку укладання договорів, але одним з найважливішого є закріплення фундаментальних принципів господарювання, відповідно до яких, закріплюється вільний вибір підприємницької діяльності у межах, встановлених законом, не дозволяється втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування їх посадових осіб у відносини в сфері господарювання, якщо воно є незаконним, дозволяється необмежений рух коштів, товарів, послуг на території України та деякі інші принципи, основною метою яких є захист як господарюючих суб'єктів, так і споживачів.

При цьому, в ст. 42 Конституції України закріплено певні зобов'язання в даній сфері оскільки, держава взяла на себе обов'язок забезпечувати захист нормальної конкуренції у підприємницькій діяльності, шляхом встановлення заборон та обмежень щодо використання деяких прав певним суб'єктам; не допускати неправомірне користування монополієм становити на ринку, захищати права споживачі, здійснювати контроль за дотриманням норм якості продукції, надання послуг та виконання робіт [1].

В Україні є досить багато державних органів, які в межах своєї компетенції мають повноваження проводити перевірки суб'єктів гос-

подарювання. Глобальною метою здійснення таких перевірок є саме захист життя та здоров'я людини, навколишнього природного середовища.

Однак, після введення воєнного стану, законодавець встановив обмеження на проведення багатьох перевірок з метою підтримки бізнесу. У мирний час, контролюючі органи проводили перевірки за попередньо затвердженими планами. Річні плани розміщувались на Інспекційному порталі. Але війна спричинила не тільки зміну пріоритетів перевірок, порядок їх проведення, але і можливість їх проведення. Проте, з часом стає зрозуміло, що без проведення деяких перевірок, неможливо забезпечити передбачені Конституцією права, тому, на сьогодні, перелік можливих перевірок поступово збільшується та постійно корегується.

Своєю постановою «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» від 13 березня 2022 р. № 303, Кабінет Міністрів України встановив заборону проводити планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період дії воєнного стану.

Проте, положеннями цієї ж постанови, було надано дозвіл на проведення позапланових перевірок в деяких особливо важливих сферах, а саме: перевірки, які направлені на попередження непідконтрольному зростанню цін на товари, істотної соціальної значущості; перевірки у випадку існування загрози, які в подальшому можуть негативно впливати на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави; перевірки у зв'язку з виконання міжнародних зобов'язань України.

Крім цього, надано дозвіл на проведення як планових, так і позапланових перевірок у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо дотримання та виконання відповідних положень законодавства та ліцензійних умов [2].

Якщо розглядати більш детально подальші зміни в цьому напрямку, варто приділити увагу податковим перевіркам.

Одним із перших законодавчих актів, яким, в певній мірі, було впроваджено низку тимчасових податкових послаблень на період дії воєнного стану був Закон № 2118. Зокрема, закон передбачав, обов'язок зупинити вже розпочаті до 24.02.2022 року документальні,

камеральні та фактичні перевірки та заборонив розпочинати нові податкові перевірки [3].

В подальшому, мораторій на проведення перевірок у цій сфері поступово знімають, зокрема, Закон № 2120, передбачає можливим проведення камеральних та фактичних перевірок, які мають певні особливості, є можлива фактична перевірка представників бізнесу, які реалізують товари першої необхідності зокрема, продукти харчування, медичні препарати, засоби особистої гігієни.

Крім того, наступні прийняті закони: Закон № 2142, Закон № 2173, Закон № 2260 все більше розширюються перелік можливих перевірок у даній сфері.

Для цілісного бачення ситуації, варто зазначити, щодо можливості оскарження дій та рішень контролюючих органів. По-перше, в листі Торгово-промислової палати України від 28.02.2022 р. № 2024/02.0-7.1 було підкреслено, що введення воєнного стану в Україні з 24.02.2022 р. до його офіційного закінчення є обставинами непереборної сили (форс-мажорними обставинами), а тому строки подання скарги на податкове повідомлення-рішення або будь-яке інше рішення контролюючого органу можуть бути продовжені за правилами і на підставах, визначених п. 102.6 ПКУ.

Також, Законом № 2120-IX, передбачено зупинення перебігу строків, встановлених ПКУ та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Варто зазначити щодо перевірок Держпраці, які були зупинені, з початком війни, однак, вже від 1 липня 2022 року Законом № 2352-IX було відновлено проведення позапланових перевірок, спрямованих на контроль за дотриманням законодавства про працю в період воєнного стану за заявою працівника або профспілки [5].

Щодо деяких інших перевірок, наприклад, Перевірка правильності нарахування ЄСВ, Перевірки Держпродспоживслужби, Держаудитслужби на даний час не проводяться.

Оскільки, частково перевірки все ж проводяться, варто приділити увагу роботі юридичної служби (юриста) на підприємстві під час їх проведення. Вище вже було частково згадано, але слід вказати й на те, що залишаються незмінними засоби захисту від незаконних дій контролюючих органів. Наприклад, суб'єкти господарювання в повному обсязі мають можливість звертатись до суду за визнанням недійсними актів контролюючих органів, мають право на відшкодування збитків, заподі-

яних підприємству неправомірними діями державних органів, передбачена і можливість повернення з бюджету грошових коштів, необґрунтовано списаних державними органами в примусовому порядку тощо.

Крім цього, суб'єктам господарювання варто дотримуватись деяких додаткових правил:

По-перше, слід перевіряти наявність підстав для проведення перевірки та наявність і зміст документів, які мають бути наявні в перевіряючих. Звісно, це перевіряти потрібно у будь-якому випадку, але з огляду на існування мораторію на проведення численних перевірок, цьому постійно приділити більше уваги.

По-друге, враховуючи те, що контролюючий орган не може виходити за межі предмету відповідного виду перевірки, варто надавати тільки ті документи, які мають відношення до перевірки.

По-третє, обов'язково потрібно фіксувати наявні процедурні порушення та належним чином їх оформляти, згодом це допоможе при оскаржуванні результатів перевірки.

В загальному, слід дотримуватись законодавства і встановлених правил, пильно обирати партнерів для бізнесу, дотримуватись належного оформлення та зберігання документації, тоді, жодна перевірка не буде для бізнесу значним випробуванням.

Отже, в такий непростий час для всіх і в своїй мірі для суб'єктів господарювання, все більше обов'язків покладається на юридичні служби підприємств, які мають пильно слідкувати за змінами в законодавстві та, в певній мірі, слідкувати за дотриманням встановлених правил всіма працівниками.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кабінет міністрів України «Постанова Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» від 13 березня 2022 р. № 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>
3. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» від 03.03.2022, № 2118-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text>
4. Лист Торгово-промислової палати України від 28.02.2022 р. № 2024/02.0-7.1. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/621cba543cda9382669631.pdf>

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 01.07.2022, № 2352-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-IX#Text>

Кучерук Юлія Вікторівна,

*Студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Гофман О. Р.*

СТАРТАПИ ЯК ФОРМА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В період глобальних змін все більшої популярності набирають стартапи як форма підприємницької діяльності. Це пов'язано з тим, що для початку функціонування стартапи потребують мінімуму грошових вкладень, а головною основою такого виду бізнесу є інноваційна ідея. Всесвітньо відомими стартапами є навчальний онлайн сервіс LinguaLeo, сайт Amazing Hiring призначений для пошуку фахівці у IT-сфері, Üбер – проект, що дозволяє викликати таксі в мобільному додатку тощо. Якщо говорити про стартапи в Україні, то відомими компаніями, які починали свій розвиток зі стартапу eSendPulse, Rozetka, Grammarly, InvisibleCRM тощо.

Отже, стартап можна визначити як форму підприємницької діяльності, головною особливістю якої має бути ідея, яка до того не була втілена в життя ні ким іншим та потребує мінімальних капіталовкладень.

На даний час найкраще розвиваються стартапи в сфері IT-технологій, як і в світі, так, і в Україні. Можна зробити припущення, що це пов'язано з тим, що зараз все більше компаній працюють онлайн, багато послуг надається також через мережу Інтернет, що спонукає людей для розроблення нових ідей, які спростять життя людям, надаючи послуги онлайн та будуть слугувати передумовою відкриття стартапу [1].

Та, на жаль, в Україні існує проблема, яка полягає в тому, що хоч і безліч ідей формується у нас в країні, але подальший їх розвиток відбувається закордоном. Адже саме іноземні інвестори готові вкладати кошти в українські стартапи та розвивати їх в майбутньому.